

Інноваційні підходи до формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань: аналіз книжкових заходів

У статті охарактеризовано особливості книжкових заходів як інноваційний підхід до формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань.

Ключові слова: книжкові заходи, книжкова виставка, книжковий ярмарок, фестиваль, форум.

Вступ. За умов глобалізаційних процесів в Україні відбувається стрімкий розвиток книговидавничої справи. Це зумовлює необхідність використання ґрунтовних підходів до дослідження редакторської діяльності, її складників. У цьому контексті особливої актуальності набуває формування професійної культури майбутніх редакторів, оскільки від цього специфічно-регулятивного процесу залежить реалізація завдань редакторсько-видавничого фаху.

Однією з інноваційних умов формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань є книжкові заходи як потужний соціокультурний феномен. Різні аспекти проведення книжкових виставково-ярмаркових заходів розглядаються у дослідженнях О. Афоніна, Н. Зубко, М. Сенченко, Н. Сьомко, В. Кулаковської та інших науковців.

Однак у вітчизняних фахових джерелах практично відсутні напрацювання щодо формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань. Це зумовлює мету нашої статті – охарактеризувати особливості книжкових заходів як інноваційний підхід до формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань.

Результати й обговорення. Зауважимо, що в науковому просторі не розмежовують поняття «виставка» та «ярмарок». Отже, «виставка – це публічна демонстрація досягнень у різних сферах людської діяльності, що проводиться з ознайомчою метою. <...> Ярмарок означає експозицію товарів із метою їх безпосереднього розпродажу відвідувачам» [1]. Об'єднання цих понять можна пояснити тим, що такі заходи поєднують функції виставки, ярмарку та фестивалю. Тому поняття виставки вийшло за рамки тлумачення як демонстрації продукції певної категорії для фахівців та широкого кола відвідувачів. Відбулося злиття понять «виставка» й «ярмарок» у результаті чого з'явилася виставка-ярмарок – комплекс заходів, які мають ринковий та комерційний характер і дають можливість експонентів використовувати усі маркетингові інструменти у процесі презентації результатів своєї діяльності. Окрім того,

книжкові виставки-ярмарки ще мають культурно-просвітницький характер: інформування видавців, авторів, перекладачів, ілюстраторів, демонстрування їхніх доробків і нових проектів, книжкових новинок; проведення різноманітних заходів для перелічених вище суб'єктів книжкового ринку; підвищення престижу української книги в суспільстві та формування «моди» на читання як альтернатива іншим способам вільного проведення часу. За нашими переконаннями, культурно-просвітницький характер книжкових виставок, ярмарків є однією із передумов формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань.

Аналізуючи інформаційні матеріали – програми, прес-релізи, публікації у пресі та у мережі інтернет – ми виявили, що кількість представницьких заходів, які відбуваються у рамках книжкових виставок і ярмарків, щороку не лише збільшується, але й урізноманітнюється за рахунок залучення відомих особистостей, різних культурно-мистецьких напрямів, наприклад: літератури з музикою, театром, живописом, кіно, а останнім часом навіть із модою і кулінарією. Більшість заявлених у програмах заходів – це презентації книг, видавництва і видавничих проектів, а також періодичних видань. Зауважимо, якщо це презентація, то обов'язково з екзотичною назвою, інтерактивними елементами або костюмованою інсценізацією; якщо майстер-клас, то з японської каліграфії, лиття паперу чи паперової магії, а також літературні спаринги, перфоменси, чемпіонати із шахів, футбольні матчі та інше. Такі видавництва, як «Фоліо» (м. Харків), «Нора-друк», «Грані-Т», «Країна мрій» (м. Київ), «Теза» (м. Вінниця), «Навчальна книга – Богдан» (м. Тернопіль), літературна агенція «Піраміда», «Видавництво Старого Лева» (м. Львів), проводять представницькі заходи у рамках найбільших вітчизняних і закордонних книжкових виставок і ярмарків.

Лідером за кількістю креативних заходів можна назвати видавництво «Зелений пес» (м. Київ), керівники та ідейні натхненники якого – брати Капранови – у рамках своїх презентацій органі-

зовують змагання між командами. Наприклад, у культурно-розважальній програмі «Книжка і кухня» організатори разом з іншими відомими особистостями готують свої «фірмові» страви і роздають гостям виставки «Світ книги», яка відбувається у Києві.

Інноваційний підхід до формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань мають заходи, які передбачають міжособистісне спілкування: автограф-сесії, літературні спаринги, авторські вечори та зустрічі з поетами, письменниками, перекладачами. Це можуть бути як одноразові акції, так і повторювальні. Дуже часто вони відбуваються у форматі «відео/поезія», наприклад, «Wiz-Art VideoPoetry» у рамках Форуму видавців або «музика/поезія», приміром, літературно-музичний open-air «Зіркова PROZA.UA» у Харкові та «Ніч поезії і музики нон-стоп» у Львові.

Зазначимо, що урізноманітнюється також місце проведення книжкових заходів. Їх влаштовують на стендах учасників, у спеціально відведених для цього залах, на площах, у бібліотеках, музеях, навчальних закладах, театрах, кав'ярнях і навіть у видавництвах. Наприклад, у м. Одесі міжнародний книжковий ярмарок «Зелена хвиля» проходить як міське свято книги просто неба на вулиці Дерибасівській. Це пов'язано із наявністю вільних площ для проведення презентаційних заходів, адже якщо читач не іде до Книги, то Книга іде до читача.

Відзначимо, що уперше українські дитячі книжки в 2013 р. офіційно презентовано на *Міжнародному дитячому книжковому ярмарку в Болоньї (Італія)*. Участь у виставці взяли «Грані-Т» та «Видавництво Старого Лева». Болонський дитячий книжковий ярмарок, який відбувається щорічно з 1964 р., називають *alma mater* дитячих видань у Європі. Це – не звичайний книжковий ярмарок, на який з'їжджаються видавці, літературні агенти, письменники, ілюстратори, редактори, перекладачі, бібліотекарі, книготорговці з усього світу. Мета ярмарку – продаж книжок «тут і зараз», демонстрація найновіших тенденцій у дитячому книговиданні, укладання угод купівлі-продажу авторських прав, відкриття нових дитячих письменників та ілюстраторів тощо. *Відзначимо, що у Міжнародному дитячому книжковому ярмарку в Болоньї* відбулося вручення премій переможцям міжнародного конкурсу дитячої літератури Міжнародної молодіжної бібліотеки, одним із яких стало видавництво «Грані-Т» з книгою Василя Голобородька «Віршів повна рукавичка» [2].

У формуванні професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань уваги заслуговує і *фестиваль української дитячої книги «Азбукове Королівство Магів і Янголів»*, який організують щорічно восени у Музеї книги і друкарства України в Києві. Упродовж

фестивалю діють виставки художніх робіт відомих митців, організують міжнародний конкурс дитячого пленерного малюнка «Золотий мольберт», відбуваються творчі зустрічі з українськими письменниками, художниками, дослідниками дитячої літератури, психологами, презентації видань української дитячої книги, майстер-класи з виготовлення паперу, каліграфії, книжкової ілюстрації, традиційного українського та духовного співу, акторської майстерності тощо.

Також особливої уваги заслуговує *міжнародна книжкова виставка «Форум видавців у Львові»*, під час якої з 2002 р. запроваджено всеукраїнський конкурс дитячого читання «Найкращий читач України». Зазначимо, що з 2008 р. два тижні перед «Форумом видавців – дітям» триває «Читацький марафон», під час якого українські письменники відвідують львівські школи і проводять з учнями конкурси, читання, дискусії тощо. А у 2011 р. у зв'язку із розширенням формату і географії «Форум видавців – дітям» перейменовано на *Львівський міжнародний дитячий фестиваль*.

Важливу роль у формуванні професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань відіграють тематичні книжкові виставки. Наприклад, до Дня захисту дітей в Українському домі (м. Київ) проводять дитячий книжковий ярмарок, на якому видавництва з усієї України презентують свої книжки, де усі мають змогу придбати різноманітні видання. Особливістю цього заходу є те, що для дітей, позбавлених батьківської опіки, влаштовують благодійний ярмарок [3].

Висновки. Із вищезазначеного робимо висновок, що інноваційним підходом до формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань є книжкові виставки-ярмарки, які дають можливість налагоджувати контакти між суб'єктами книжкового ринку; формувати якісно новий рівень представлення книги на українському та зарубіжному ринках; виявити й підтримати літературно обдарованих дітей та молодь через різноманітні конкурси, творчі виставки, презентації, конференції, автограф-сесії тощо; сприяти спілкуванню авторів-початківців із визнаними майстрами слова; формувати професійну культуру майбутніх редакторів; створювати інформаційний простір держави, підвищувати її авторитет на міжнародному рівні. Тому подальшу перспективу дослідження ми вбачаємо в розробці на державному рівні концепції формування професійної культури майбутніх редакторів дитячих освітніх видань.

1. Книжкові ярмарки-виставки як головний інструмент реклами книги в Україні [Електронний ресурс]. – URL: http://www.nbuv.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Vdakk/2010_2/15.pdf (02.06.2014).

2. *Українські* видавці привезли премію з книжково-го ярмарку в Болоньї [Електронний ресурс]. – URL: <http://vsiknygy.net.ua/news/zakordonni-novyny/26823/> (02.06.2014).

3. У *Києві* відбувся дитячий книжковий ярмарок [Електронний ресурс]. – URL: <http://vsiknygy.net.ua/news/5819/> (02.06.2014).

Подано до редакції 10. 09. 2014 р.

Mykolaenko Nadiya. Innovative approaches of forming of professional culture of future editors of child's educational editions: the analysis of book measures.

In the article is described the feature of book measures as innovative approach to forming of professional culture of future editors of child's educational editions.

Keywords: book measures, bookfair, bookfair, festival, forum.

Миколаенко Н. Н. Инновационные подходы к формированию профессиональной культуры будущих редакторов детских образовательных изданий: анализ книжных мероприятий.

В статье охарактеризованы особенности книжных мероприятий как инновационный подход к формированию профессиональной культуры будущих редакторов детских образовательных изданий.

Ключевые слова: книжные мероприятия, книжная выставка, книжная ярмарка, фестиваль, форум.